

Handläggare
Johanna Lood
Telefon: 08-508 25 206

Till
Socialnämnden
2017-10-17

Revidering av riktlinjer för handläggning av dödsboärenden

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förslaget till revidering av riktlinjerna för handläggning av dödsboärenden.
2. Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer timtaxan för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen till 1 procent av gällande prisbasbelopp plus moms.
3. Eventuella kommande justeringar av timtaxan beslutas i stadens budget.
4. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för vidare behandling i kommunfullmäktige.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Gällande riktlinjer för handläggning av dödsboärenden beslutades av kommunfullmäktige 2006-09-04. Socialnämnden fick i uppdrag i budget för 2017 att genomföra en revidering av befintliga riktlinjer. Revideringen har inneburit att i möjligaste mån ta bort skrivningar som redan framkommer i andra dokument, så som Socialstyrelsens handböcker, och istället göra hänvisningar till berörda dokument.

Tjänsteutlåtandet innehåller en kortfattad redogörelse av förändringarna samt ett underlag för höjning av nuvarande taxa för dödsboförvaltning.

Bakgrund

Sedan juli 2012 är boutredningsenheten centraliserad och tillhör socialförvaltningen. Med anledning av förändringar i organisationen och förändringar i lagstiftningen finns ett behov av att revidera tidigare riktlinjer.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och samråd har skett med juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret samt enhetschef för boutredningsenheten. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 11 oktober 2017. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet 12 oktober.

Jämställdhetsanalys

För det aktuella ärendet om riktlinjer inom dödsbohandläggningen bedömer socialförvaltningen att det inte är relevant med en jämställdhetsanalys. Handläggningen på boutredningsenheten påverkas främst av antalet avlidna och dödsboets ekonomiska förutsättningar utreds förutsättningslöst. På boutredningsenheten finns både checklistor för vilka handlingar som behöver lämnas in i varje ärende och andra rutiner för att upprätthålla lika behandling.

Inom boutredningsenheten förs dialog om bemötandefrågor och bedömningar av ärenden. Frågor som rör sig om jämställdhet utifrån ett könsperspektiv diskuteras och om det finns särskilda omständigheter att ta hänsyn till i ett enskilt ärende. Särskilda omständigheter kan vara om personen har uttryckt en önskan om en viss typ av begravning med anledning av exempelvis nationalitet eller religionstillhörighet.

Föreslagna förändringar i korthet

Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden

I riktlinjerna som antogs 2006 fanns en bilagedel med handläggningsrutiner. Bilagan har inte reviderats med anledning av att rutiner är framtagna sedan den centrala boutredningsenhetens bildande 2012.

För att medverka till att riktlinjer är aktuella så långt som möjligt har lagtext, förordningar och handböcker inte skrivits in i full text. Socialförvaltningen har istället prioriterat att skriva läshänvisningar till dessa, så att handläggaren kan söka information vid uppkomna situationer.

Avsnittet om ärendeansvar inom staden har exkluderats från riktlinjerna då handläggningen av dödsbon sedan 2012 är centrerad till boutredningsenheten. Hänvisningar till Socialstyrelsens handbok, del 3, finns vad gäller ansvarsfördelning mellan kommunerna.

För att tydligare reglera vad som gäller för internationella dödsbon har lag (2015:417) om arv i internationella situationer trätt i kraft. Lagstiftningen har lagts till i revideringen av riktlinjerna och beskriver i korthet vem som ansvarar för förvaltning av egendom som finns i Sverige efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist här.

Kommunal taxa för dödsbohandläggning

Enligt 18 kap. 2 § ärvdabalken och 5 kap. 2 § begravningslagen har en kommun rätt att ta ut ersättning av ett dödsbo för sina kostnader för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. En kommun får dock, enligt 8 kap. 3c § kommunallagen, inte ta ut högre avgift än vad som svarar mot kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Regeln i 8 kap. 3c § brukar benämnas *självkostnadsprincipen*. Timtaxan ska därför fastställas till ett belopp som täcker kommunens kostnader och inget mer. Till kostnader får alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till medräknas. Exempel på direkta kostnader är personal-, fakturerings- och materialkostnader. Exempel på indirekta kostnader är lokal-, administrationskostnader och verksamhetens eventuella andel av kommunens centrala service- och administrationskostnader.

Nuvarande taxa är fastställd till 0,685 % av gällande prisbasbelopp plus moms (25%) och täcker inte de omkostnader som boutredningsenheten idag har.

Eventuella direkta utlägg som uppkommer under ärendets gång, för t.ex. tolk, kan debiteras dödsboet utöver timtaxan.

För att få vägledning i vad en rimlig timtaxa skulle kunna vara har en mindre omfattande jämförelse med andra kommuner. Timtaxan i de tillfrågade kommunerna är mellan 0,8-1,0 procent av gällande prisbasbelopp. Förvaltningen har därtill gjort en uträkning av stadens omkostnader, som ligger till grund för föreslagen höjning av taxan.

I förarbetena till kommunallagen framgår att det normala bör vara att kommunala avgifter ska framgå av en taxa antagen av

fullmäktige. Anledningen till detta är att ekonomiska frågor tillhör fullmäktiges exklusiva kompetens, se kommunallagen 3 kap. 9 § 2 p.

Många kommuner lägger till moms när de debiterar sina kostnader i samband med dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. Av 4 kap. mervärdesskattelagen framgår att om en omsättning utgör ett led i myndighetsutövning så utgör inte den sådan yrkesmässig verksamhet som innebär att moms ska erläggas till staten. Skatteverket har den 13 januari 2014 meddelat ett ställningstagande i vilket det hävdas att kommuners skyldigheter enligt ärvdabalken och begravningslagen inte utgör myndighetsutövning varför moms bör utgå.

Socialförvaltningen föreslår kommunfullmäktige att besluta om att ta ut en timtaxa motsvarande 1 procent av gällande prisbasbelopp för dödsboförvaltning samt moms.

Exempel:

Timtaxan 1 procent x 45 500 kr (prisbasbelopp 2018)	= 455 kr
Moms 25 procent x 455 kr	= 113 kr

Bilagor

1. Handläggning av dödsbo - Riktlinjer